

ANA TEMA¹ 8. madde Uluslararası Çocuk Kaçırma

(Son Güncelleme Tarihi: 31.08.2025)

Giriş

Uluslararası Çocuk Kaçırma, diğer ebeveynin veya vasinin velayet haklarını ihlal ederek bir çocuğu sürekli ikamet ettiği ülke dışına çıkarmak veya orada alıkoymaktır. Mahkeme, içtihatlarında, 25 Ekim 1980 tarihli [Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi](#)'nin 3. maddesinde yer alan tanıma göre hareket etmektedir.² (Bundan sonra metinde "Lahey Sözleşmesi" olarak anılacaktır. Bakınız [Neulinger ve Shuruk/İsviçre](#) [BD], 2010, § 105; [X/Letonya](#) [BD], 2013, § 62; [Kupás/Macaristan](#), 2021, § 41) kararları ile Açıklayıcı Raporda yer alan tespitler ([Thompson/Rusya](#), 2021, § 59). Bu belgenin amacı, kaçırın ebeveynin tek tarafı olarak yarattığı fiili (*de facto*) durumun zamanla yasal olarak tanınmasını engellemektir³ ([Maumousseau ve Washington/Fransa](#), 2007, § 73). Mahkeme bu nedenle, bir çocuğun alıkonulmasının Lahey Sözleşmesi'nin 3. maddesi anlamında haksız olup olmadığı sorusunun yanıtlanması için aşağıdakilerin tespit edilmesi gerektiğini belirtmiştir: (1) Çocuğun kaçırılmasından veya alıkonulmasından hemen önce bulunduğu olağan ikamet yeri; (2) kaçırma eylemini gerçekleştirmeyen ebeveynin, kaçırılmadan hemen önce çocuk üzerinde velayet hakkına sahip olup olmadığı ve (3) kaçırma eylemini gerçekleştirmeyen ebeveynin, kaçırılma anında çocuk üzerinde velayet hakkını fiilen kullanıp kullanmadığı ([Thompson/Rusya](#), 2021, § 60).

Sözleşme'nin 32. maddesi uyarınca Mahkemenin yargı yetkisi, Sözleşme ve Protokollerin yorumlanması ve uygulanması ile sınırlı olmakla birlikte ([Frisancho Perea/Slovakya](#), 2015, § 61), Mahkeme, uluslararası çocuk kaçırma alanında, Sözleşme'nin 8. maddesi ile Sözleşme Taraf Devletlerine yüklenen yükümlülüklerin, Lahey Sözleşmesi ([Ignaccolo-Zenide/Romanya](#), 2000, § 95) ve 20 Kasım 1989 tarihli [Çocuk Hakları Sözleşmesi](#) ([Maire/Portekiz](#), 2003, § 72) ve de Sözleşmeciler Taraf arasındaki ilişkilerde geçerli olan ilgili kurallar ve ilkeler ([X/Letonya](#) [BD], 2013, § 93) ışığında yorumlanması gerektiğini açıklamıştır. Bu yaklaşım, ilgili uluslararası araçların birleştirilmiş ve uyumlu bir şekilde uygulanmasını içerir ([yukarıda anılan karar](#), § 994). Bu nedenle, Mahkeme, ulusal mahkemeler tarafından izlenen prosedürü incelemekle yetkilidir, özellikle de Lahey Sözleşmesi hükümlerini uygularken ve yorumlarken, Sözleşme'nin ve özellikle de Sözleşme'nin 8. maddesinin

¹ Bu belge Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olup Mahkeme açısından bağlayıcı değildir. Bu tercüme, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin onayı ile yayımlanmıştır ve sadece Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığının sorumluluğu altındadır.

² Bu hüküm uyarınca, "bir çocuğun uzaklaştırılması veya alıkonulması aşağıdaki durumlarda haksız kabul edilir: (a) Çocuğun uzaklaştırılması veya alıkonulmasından hemen önce çocuğun mutlak olarak ikamet ettiği ülkenin hukukuna göre bir kişiye, kuruma veya başka bir kuruluşa, ortak veya tek başına atfedilen velayet haklarının ihlali söz konusu ise ve (b) uzaklaştırılma veya alıkonulma anında bu haklar, ortak veya tek başına fiilen kullanılmışsa veya uzaklaştırılma veya alıkonulma olmasa da kullanılmış olacaktır".

³ Lahey Sözleşmesi, çocuğun üstün yararını, yasa dışı kaçırma durumunda çocuğun olağan ikamet ettiği ülkeye derhal iade edilmesine hükmeden bir karar yoluyla statükonun yeniden tesis edilmesiyle ilişkilendirirken, iadenin bazen çocuğun yararına olan nesnel nedenlerle haklı görülebileceğini dikkate alarak istisnaların varlığını açıklamaktadır.

sunduğu güvenceleri sağladıklarını tespit etmekle yetkilidir (*Thompson/Rusya*, 2021, § 51; *G.S./Gürcistan*, 2015, § 46).

Bunun yanı sıra, yakın zamanda *Brüksel II ter Tüzüğü*⁴ ile değiştirilen *Brüksel II bis Tüzüğü'nde*⁵ yer alan çocuk kaçırma ile ilgili kurallar, AB üye devletleri için Lahey Sözleşmesi'nde halihazırda yer alan kuralları tamamlayıcı niteliktedir (*Oller Kamińska/Polonya*, 2018, § 86). Bu bağlamda, Mahkeme, AB üye ülkeleri arasında karşılıklı tanıma ilkesinin otomatik ve mekanik olarak uygulanıp uygulanmadığını tespit etmesi gerektiğine karar vermiştir (*Giannakopoulos/Yunanistan*, 2024, § 55; *Royer/Macaristan*, 2018, § 50).

Güncel İçtihatlardan Doğan İlkeler

Genel Yükümlülük:

Lahey Sözleşmesi veya ilgili AB hükümlerinin uygulanabilir olmadığı durumlarda, Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca, Sözleşme'ye Taraf Devletler, uluslararası çocuk kaçırma olaylarına hızlı bir şekilde müdahale edilmesini sağlayacak gerekli yasal çerçeveyi oluşturmakla yükümlüdür (*Hromadka ve Hromadkova/Rusya*, 2014, §§ 153 ve 157).

Tüm Uluslararası Çocuk Kaçırma Davalarında Ortak Olan İlkeler:

Karar verirken belirleyici husus, bu tür konularda devletlere tanınan takdir yetkisi sınırları içinde, söz konusu olan çatışan menfaatler – çocuğun, her iki ebeveynin ve kamu düzeni menfaatleri – arasında sağlanması gereken adil dengenin kurulup kurulmadığıdır; ancak, çocuğun üstün yararının öncelikli olarak dikkate alınması gerektiği ve önleme ve derhal iade amaçlarının “çocuğun üstün yararına” ilişkin belirli bir anlayışa karşılık geldiği hususu da dikkate alınmalıdır (*X/Letonya X/[BD]*, 2013, § 95; *Thompson/Rusya*, 2021, § 48; *Verhoeven/Fransa*, 2024, § 51).

- Uluslararası çocuk kaçırma davalarında, Mahkeme, belirli istisnalar dışında, kaçırma durumunda çocuğun olağan ikamet ettiği ülkeye derhal iade edilmesine hükmeden bir karar yoluyla statükonun yeniden tesis edilmesinin çocuğun üstün yararına olacağını varsaymıştır. Bu türden durumlarda, çocuğun “geride kalan” ebeveyne derhal iade edilmesi gerektiği yönünde bir karine vardır. Bu kural, kamu düzenine ilişkin ciddi değerlendirmelerle desteklenmektedir: “Kaçıran” ebeveynin kendi hatasından fayda sağlamasına izin verilmemelidir (*McIlwrath/Rusya*, 2017, §§ 125-126). Bu nedenle, Lahey Sözleşmesi'ne ilişkin davaların özel niteliği, ulusal mahkemelerin çocuğun olağan ikametgâhını derhal iade edilmesinin çocuğun üstün yararına olduğu varsayımına dayanmasını gerektirmektedir (*M.V./Polonya*, 2021, § 76).
- Ancak Mahkeme, sadece Sözleşme'nin 8. maddesinden değil, aynı zamanda Lahey Sözleşmesi'nden de burada açıkça belirtilen istisnalar göz önüne alındığında, böyle bir iadeye otomatik veya mekanik olarak hükmedilemeyeceğinin doğrudan anlaşıldığını açıklığa kavuşturmuştur (*X/Letonya [BD]*, 2013, § 98, *Byčenko v. Lithuania*, 2023, § 127). Bu nedenle yukarıda belirtilen varsayım çürütülebilir; mahkemeler, Lahey Sözleşmesi'nin 3 ve 13. maddelerinin uygulanması için gerekli unsurların mevcut olduğundan emin olmak için her bir davanın koşullarını incelemek zorundadır (*M.V./Polonya*, 2021, § 76).

⁴ Evlilikle ilgili konularda ve ebeveyn sorumluluğu konularında yargı yetkisi, kararların tanınması ve tenfizi ile uluslararası çocuk kaçırma hakkında 25 Haziran 2019 tarihli ve (EU) 2019/1111 sayılı Konsey Tüzüğü, (yeniden düzenleme).

⁵ 27 Kasım 2003 tarihli ve (EC) 2201/2003 sayılı AB Konsey Tüzüğü, evlilik ve ebeveyn sorumluluğu konularında yargı yetkisi ile kararların tanınması ve tenfizi hakkında olup, 1347/2000 sayılı Tüzüğü yürürlükten kaldırmaktadır.

- Çocuğun üstün yararı kavramı, zamanın geçmesi (12. madde), Lahey Sözleşmesi'nin uygulama koşulları (13. maddenin a) bendi) ve "ciddi bir riskin" varlığı (13. maddenin b) bendi) ile ilgili Lahey Sözleşmesi'nde öngörülen istisnalar ışığında (13. maddenin b) bendi) ve talep edilen Devletin insan hakları ve temel özgürlüklerin korunmasına ilişkin temel ilkelere riayet edip etmediğiyle (20. madde) ile ilgili istisnalar ışığında değerlendirilmelidir. Bu görev, öncelikle, ilgili taraflarla doğrudan temas kurma imkânına sahip olan, talep edilen Devletin ulusal makamlarına düşer. Ulusal mahkemeler, 8. madde kapsamındaki görevlerini yerine getirirken, takdir yetkisine sahiptir, ancak bu yetki Avrupa denetimine tabidir (*Thompson/Rusya*, 2021, § 51).
- Ulusal makamlar hızlı bir şekilde harekete geçmelidir (*M.V./Polonya*, 2021, § 76). Kaçırılan bir çocuğun iadesi ile ilgili işlemler, nihai kararların uygulanması da dâhil olmak üzere, acil olarak ele alınmalıdır, çünkü zamanın geçmesi, çocuk ile birlikte yaşamadığı ebeveyni arasındaki ilişkiler üzerinde telafisi imkânsız sonuçlar doğurabilir (*Carlson/İsviçre*, 2008, § 69, *Özmen/Türkiye*, 2012, § 96, *G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, 2023, § 53). Lahey Sözleşmesi'nin 11. maddesi, ilgili adli veya idari makamların çocukların iadesi ile ilgili işlemlerde hızlı hareket etmelerini gerektirmektedir ve altı haftadan fazla bir süre boyunca harekete geçilmemesi, gecikmenin nedenlerinin açıklanmasına ilişkin bir talebin sunulmasına yol açabilir (*Maire/Portekiz*, 2003, § 74, *Makhmudova/Rusya*, 2020, § 67).

Çocuğu Kaçırılan Ebeveyn Tarafından Açılan Davalarda Devletin Yükümlülükleri (İade kararının içeriğine ilişkin şikâyetler):

İade kararıyla ilgili davalar

Lahey Sözleşmesi'nin 3. maddesi uyarınca, çocuğun götürüldüğü veya alıkonulduğu ülkenin mahkemeleri, götürülme veya alıkoymanın haksız olup olmadığını tespit etmeye yönelik yargılama yapar ve Lahey Sözleşmesi'nin 13 veya 20. maddeleri anlamında çocuğun iadesini engelleyen durumlar bulunmadıkça, çocuğun olağan ikamet ettiği ülkeye iadesine karar verir (Lahey Sözleşmesi'nin 12. maddesi). Avrupa Birliği'nde bu husus, Brüksel II bis Tüzüğü'nün 11. maddesinin 2 ila 8. fıkraları hükümlerine tabidir ⁶ (*López Guió/Slovakya*, 2014, § 89).

- Bazı durumlarda, Mahkeme, çocuğun iadesi talebini reddeden yerel mahkemelerin kararının, başvuranın aile hayatına saygı hakkına müdahale teşkil ettiğine hükmetmiştir (*G.N./Polonya*, 2016, § 50, *Royer/Macaristan*, 2018, § 52, *Adžić/Hırvatistan (no. 2)*, 2019, § 79, *Vladimir Ushakov/Rusya*, 2019, § 87, *Michnea/Romanya*, 2020, § 40, *Z/Hırvatistan*, 2022, § 81). Diğer bazı uluslararası çocuk kaçırma davalarında ise Mahkeme, başvuranın hakkına yönelik birincil müdahalenin, davalı Devletin bir eylemi veya ihmaliyle değil, diğer ebeveynin, yani bir özel şahsın eylemiyle ilişkilendirilebileceğini belirtmiştir. Bununla birlikte, bu eylem, davalı devlete, başvuranın aile hayatına saygı gösterilmesi hakkını güvence altına alma konusunda pozitif bir yükümlülük yüklemiştir. Bu yükümlülük, başvuranın çocuğuyla bir an önce yeniden bir araya gelmesini sağlamak amacıyla Lahey Sözleşmesi kapsamında tedbirler alınmasını da içermektedir (*G.N./Polonya*, 2016, §§ 47-48, *Kupás/Macaristan*, 2021, §§ 44-45, *Thompson/Rusya*, 2021, §§ 55-56, *P.D./Rusya*, 2022, § 38).
- Lahey Sözleşmesi'nin yürürlüğe girmesinden sonra, çocuğun iadesi konusunda otomatik veya mekanik bir uygulama söz konusu değildir. Bu Sözleşme'de, çocuğun kişiliği ve çevresi ile ilgili nesnel değerlendirmelere dayanan bir dizi istisna (12, 13 ve 20. maddeler) kabul edilmiştir. Bu durum da, davayı gören mahkemenin her davada somut bir yaklaşım benimsemesi gerektiğini göstermektedir (*Kupás/Macaristan*, 2021, § 50).

⁶ Brüksel II bis Tüzüğü'nün 11. maddesinin 2 ila 8. fıkraları, yakın zamanda "Brüksel II ter Tüzüğü"nün 22 ila 29. maddeleri ile değiştirilmiştir – bkz. yukarıda 5. dipnot.

- Dava, negatif veya pozitif hangi yükümlülükler kapsamında incelenmiş olursa olsun, Mahkeme, itiraz edilen tedbirlerin kabulüne yol açan karar verme sürecinin adil olup olmadığını ve ilgili kişilerin davalarını tam olarak sunmalarına imkân tanınıp tanınmadığını ve çocuğun üstün yararının savunulup savunulmadığını tespit etmelidir. Özellikle, 8. madde bu konuda ulusal makamlara özel bir usuli yükümlülük getirmektedir: bir çocuğun iadesi talebini değerlendirirken, mahkemeler davanın koşulları ışığında belirli gerekçelerle bir karar vermelidir (*Michnea/Romanya*, 2020, §§ 38-39 ve *Vilenchik/Ukrayna*, 2017, § 47). Bu yükümlülük, ulusal mahkemelerin yerini almakla görevli olmayan Mahkemenin, kendisine verilen Avrupa denetimini yerine getirmesini sağlayacaktır (*X/Letonya* [BD], 2013, § 107). Mahkeme, keyfilik konusunda açık bir delil bulunmadıkça, ulusal makamların değerlendirmelerini sorgulayamayacağını birçok kez belirtmiştir (*Royer/Macaristan*, 2018, § 60).
- Lahey Sözleşmesi uyarınca bir çocuğun iadesine ilişkin itirazların reddedilmesi veya kabul edilmesine ilişkin bir kararda yetersiz gerekçe gösterilmesi, Sözleşme'nin 8. maddesinin gerekliliklerine aykırı sayılacaktır (*X/Letonya* [BD], 2013, § 106-107, *Blaga/Romanya*, 2014, § 70, *G.S./Gürcistan*, 2015, § 48). Bu tür iddiaların, ulusal mahkemelerin otomatik ve kalıplaşmış olmayan, ancak Lahey Sözleşmesi'nde belirtilen istisnalar ışığında yeterince detaylandırılmış ve yorumlanmış olan gerekçeleriyle değerlendirilmesi gerekmektedir (*Michnea/Romanya*, 2020, § 52, *Thompson/Rusya*, 2021, § 53). Bu gereklilik, Lahey Sözleşmesi'nin uygulanabilirliği konusundaki gerekçelendirmeler için de *davaya uygun olduğu ölçüde (mutatis mutandis)* geçerlidir (*Z/Hrvatistan*, 2022, § 87).
- Yerel mahkemeler, çocuğun iadesinin sözde riskini gerçek ve objektif bir şekilde değerlendirip, çocuğun iadesine ilişkin istisnanın uygulanmasını haklı gösteren yeterince gerekçeli kararlar verdiklerinde, 8. maddenin ihlali söz konusu olmayacaktır (*Vilenchik/Ukrayna*, 2017, § 51, *Royer/Macaristan*, 2018, § 61, *Kupás/Macaristan*, 2021, § 61 ve *P.D./Rusya*, 2022, § 45).
- Mahkeme, karar verme sürecinin bir bütün olarak başvuranın menfaatlerinin gerekli şekilde korunmasını sağladığını belirlemeden böyle bir değerlendirmeyi tatmin edici bir şekilde yapamaz (*Adžić/Hrvatistan (no. 2)*, 2019, § 83).
- Mahkeme, bazı kararlarında, Lahey Sözleşmesi'ne ilişkin davanın aşırı uzun sürmesi nedeniyle, diğer hususların yanı sıra, 8. maddenin ihlal edildiğine hükmetmiştir (bkz. *G.S./Gürcistan*, 2015, § 66, *Ferrari/Romanya*, 2015, § 56, *G.N./Polonya*, 2016, § 68, *M.V./Polonya*, 2021, § 73). Sadece yargılama sürecindeki gecikmeler bile, Lahey Sözleşmesi prosedürünün temelini oluşturan hız gerekliliği göz önüne alındığında, Mahkemenin, yetkili makamların Sözleşme kapsamındaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmedikleri sonucuna varmasına neden olabilir (*Adžić/Hrvatistan*, 2015, §§ 96-99, *Vilenchik/Ukrayna*, 2017, § 56, *M.V./Polonya*, 2021, § 74).
- Mahkemenin, davalı devletin, Lahey Sözleşmesi uyarınca iade talebini reddettiği gerekçesiyle 8. maddeyi ihlal ettiği yönündeki kararı, davalı devletin çocuğu mahkeme kararının verildiği anda çocuğun olağan ikametgahına iade etmesini gerektirdiği şeklinde yorumlanamaz (*G.N./Polonya*, 2016, § 72, *K.J./Polonya*, 2016, § 76, *R.S./Polonya*, 2016, § 74, *Adžić/Hrvatistan (no. 2)*, 2019, § 96, *Z/Hrvatistan*, 2022, § 94).

Çocuğun kaçırıldığı yerdeki ulusal makamlar tarafından çocuğun olağan ikamet yerine iadesine karar verilen davalar

Burada incelenen türdeki davalarda, mesele devlet makamlarının bir eylemi veya eylemsizliğidir (*Mansour/Slovakya*, 2017, § 53). Kaçırma eylemini gerçekleştiren ebeveyn, iade kararını kasıtlı olarak yerine getirmediğinde ve başvuru sahibi icra işlemlerini başlattığında, davalı devletin pozitif yükümlülüğü devreye girer ve özellikle icra mahkemeleri, ulusal hukuk, Lahey Sözleşmesi ve duruma

göre diğer uluslararası normlar tarafından öngörülen icra işlemlerini yürütmekle yükümlü hale gelir (*yukarıda anılan karar*, § 57).

- Ebeveynler ve çocuklar arasındaki ilişkinin, Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca aile hayatı kavramı kapsamında korunduğu göz önüne alındığında, bir kişinin bu ilişkiyi sürdürememesi, yetkili makamların, çocuk ve ebeveyn arasındaki bağı yeniden kurmak veya bu bağı yeniden tesis etmek için tedbirler alma yönündeki pozitif yükümlülükleri doğrultusunda harekete geçmelerini gerektirir (*Ignaccolo-Zenide/Romanya*, 2000, § 95, *Chabrowski/Ukrayna*, 2013, § 107, *Tzioumaka/Yunanistan*, 2024, §§ 79-80).
- Bu gibi durumlarda, ulusal makamların, davanın özel koşullarını da dikkate alarak (*M.R. ve D.R./Ukrayna*, 2018, § 54), iade kararının yerine getirilmesini kolaylaştırmak için kendilerinden makul olarak talep edilebilecek tüm adımları atıp atmadıkları değerlendirilmelidir (*Mansour/Slovakya*, 2017, § 54, *Tzioumaka/Yunanistan*, 2024, § 82).
- Çocuğun iadesi ile ilgili kararların uygulanması söz konusu olduğunda, tüm ilgili tarafların anlayış ve iş birliği her zaman önemli bir faktördür (*Ignaccolo-Zenide v. Romania*, 2000, § 94). Ancak, kaçırılan ebeveynin iş birliği yapmaması, yetkililerin çocuğun diğer ebeveynle yeniden bir araya gelmesini kolaylaştırmak için gerekli her şeyi yapma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz (*Tzioumaka/Yunanistan*, 2024, § 87). Ayrıca, zorluklar ortaya çıktığında, bu işbirliği eksikliği nedeniyle, yetkili makamlar, kendi inisiyatifleriyle bile olsa, uygun yaptırımlar uygulamakla yükümlüdürler ve bu hassas alanda çocuklara karşı zorlayıcı önlemler alınması prensipte arzu edilmez olsa da, çocuğun birlikte yaşadığı kişinin açıkça hukuka aykırı davranışlarda bulunması durumunda yaptırımlara başvurmak göz ardı edilmemelidir (*Maumousseau ve Washington/Fransa*, 2007, § 83). Ulusal hukuk düzeni, etkili yaptırımlara izin vermese bile, her Sözleşmeci Devlet, 8. madde ve onaylamayı seçtiği diğer uluslararası anlaşmalarla kendisine getirilen pozitif yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak için yeterli ve uygun bir hukuki donanımına sahip olmalıdır (*Severe/Avusturya*, 2017, § 98).
- Çocuk kaçırma davalarında çocukların iadesi ile ilgili talepler, bu davaların fitratı gereği hızlı bir karar alınmasını gerektirir (*Mansour/Slovakya*, 2017, § 56). Lahey Sözleşmesi bu gerçeği kabul etmektedir, çünkü çocukların derhal iadesini sağlamak için bir dizi önlem öngörmektedir: Lahey Sözleşmesi'nin 11. maddesi, ilgili adli veya idari makamların çocukların iadesini sağlamak için hızlı bir şekilde hareket etmelerini gerektirmektedir ve altı haftadan fazla bir süre boyunca harekete geçilmemesi durumunda, gecikmenin nedenleri açıklanması gerekebilir (*Maumousseau ve Washington/Fransa*, 2007, § 83, *Severe/Avusturya*, 2017, § 102).
- İlgili olay ve olgulardaki herhangi bir değişiklik, istisnai olarak nihai iade kararının uygulanmamasını haklı gösterebilir. Ancak Mahkeme, ilgili olay ve olgularda meydana gelen değişikliğin, devletin iade kararının yerine getirilmesini kolaylaştırmak için makul olarak kendisinden beklenebilecek tüm tedbirleri almamış olmasından kaynaklanmadığı konusunda ikna olmalıdır (*Sylvester/Avusturya*, 2003, § 63, *M.R. ve D.R./Ukrayna*, 2018, § 65, *Makhmudova/Rusya*, 2020, § 68). Özellikle, koşulların değişmesi nedeniyle iade kararının uygulanmaması durumunda, Mahkeme ayrıca, ulusal mahkemelerin ciddi risk bulgularının zamanın geçmesiyle ortaya çıkıp çıkmadığını ve eğer öyleyse, zamanın geçmesi argümanının taraflara ve/veya yetkili makamlara atfedilip atfedilemeyeceğini inceler (*Severe/Avusturya*, 2017, § 115). Şayet bu durum, ulusal makamlara atfedilebilirse, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılacaktır.

Çocuğun kaçırıldığı ülkedeki ebeveynin çocukla kişisel ilişki kurma talebiyle ilgili davalar

Genel olarak, velayet ve kişisel ilişki konuları Lahey Sözleşmesi davalarında birbirine karıştırılmamalıdır (*Maumousseau ve Washington/Fransa*, 2007, § 69, *Rinau/Litvanya*, 2020, § 193).

- Bu gibi durumlarda, Mahkeme çocuk velayeti ve ebeveynlerin kişisel ilişki kurma hakları ile ilgili davalarda belirlenen ilkeleri uygular (*Byčenko/Litvanya*, 2023, § 102).
- Bir çocuğun daha önce ebeveynlerinden biri tarafından kaçırılmış olması, çocuk velayeti veya kişisel ilişki kurma hakları ile ilgili sonraki kararlar alınırken dikkate alınması gereken önemli bir husustur. Bununla birlikte, bu, söz konusu durumun mutlaka belirleyici olduğu anlamına gelmez: bu tür kararları alırken, ulusal makamlar ilgili tüm koşulları değerlendirmeli ve çocuğun üstün yararına uygun olarak nihai kararı vermelidir (*yukarıda anılan karar*, 128).
- Ulusal makamlar, çocukla birlikte yaşama kararının uygulanmasını kolaylaştırmak için uygun adımları hızlı bir şekilde atmakla yükümlüdür (*Edina Tóth/Macaristan*, 2018, § 54).

Çocuğun kaçırıldığı ülkedeki ebeveynin başvurusu sonucunda elde edilen iade kararı ile ilgili davalar

Benzer durumlarda, çocuğun kaçırıldığı ülkenin yetkili makamları, çocuğun kaçırıldığı ülkede verilen yargı kararlarıyla tanınan başvuranın aile haklarını uygulamak için makul olarak alınması beklenen tüm tedbirleri alma yükümlülüğüne sahiptir (*M.A./Avusturya*, 2015, § 111, *Oller Kamińska/Polonya*, 2018, § 89, *M.K./Yunanistan*, 2018, § 82).

- Dava, Avrupa Birliğine üye ülkeler arasındaki ilişkileri ilgilendirdiğinde, ulusal makamların, AB hukuku uyarınca iade emrini tanımak (*Veres/İspanya*, 2022, §§ 80-81) ve icra etmek (*Oller Kamińska/Polonya*, 2018, § 89) için hızlı bir şekilde harekete geçme yükümlülüğü bulunmaktadır. İade kararlarının tanınması konusunda Mahkeme, Lahey Sözleşmesi veya Brüksel II bis Tüzüğü'nün 11. maddesi uyarınca açılan davalardan farklı olarak, ulusal mahkemelerin başvurunun yapılmasından en geç altı hafta sonra karar vermesi gerektiği durumlarda, Brüksel II bis Tüzüğü'nün ulusal mahkemelerin başka bir AB üye devletinde verilen bir kararın tanınması konusunda karar vermesi için belirli bir süre sınırı getirmediğini belirtmiştir. Ancak, Brüksel II bis Tüzüğü'nün 31. maddesi, mahkemenin kararını gecikmeksizin vermesi gerektiğini açıkça belirtmektedir. Buna göre, ulusal mahkemelerin bu Tüzük kapsamında yapılan başvuruları hızlı bir şekilde ele alması beklenmektedir (*Veres/İspanya*, 2022, § 81).
- Diğer durumlarda, yetkili makamlar diğer ilgili uluslararası belgelere uygun olarak iade kararını tanımalı ve uygulamalıdır (*Cavani/Macaristan*, 2014, § 55).
- Mahkeme, Lahey Sözleşmesi veya Brüksel II bis Tüzüğü kapsamında olsun, iade kararlarının uygulanması için özel ve basitleştirilmiş yargılama usullerinin gerekli olabileceğine hükmetmiştir. Ayrıca, iade kararı yürürlükte olduğu sürece, iadenin çocuğun yararına olduğu varsayımı da geçerlidir (*Oller Kamińska/Polonya*, 2018, § 96).

Kaçırma Eylemini Gerçekleştiren Ebeveyn Tarafından Açılan Davalarda Devletin Yükümlülükleri (İade kararının icrasına ilişkin şikâyetler):

Kaçırma eylemini gerçekleştiren ebeveyn tarafından açılan davalarda, Mahkeme, çocuğun olağan ikamet yerine iadesine hükmeden kararın, iade kararı uygulanmamış olsa bile (*Šneerson ve Kampanella/İtalya*, 2011, § 88; *Y.S. ve O.S./Rusya*, 2021, § 86), başvuranın aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına müdahale teşkil ettiğini kabul etmiştir (*Voica/Romanya*, 2020, § 54; *G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, 2023, § 41; *Verhoeven/Fransa*, 2024, § 54).

Bir çocuk ebeveynlerinden biri tarafından kaçırıldığında ve diğer ebeveyn çocuğun iadesini talep ettiğinde, Mahkeme, başvuranın derhal iadeye itirazlarının, ulusal mahkemeler tarafından gerçekten değerlendirilip değerlendirilmediğini, kararların Lahey Sözleşmesi'nde belirtilen istisnalar ışığında gerekçeli ve yeterince ayrıntılı olup olmadığını ve mahkemelerin iade ülkesinde yeterli güvencelerin mevcut olduğuna ikna olup olmadıklarını belirlemelidir (*G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, 2023, § 45).

- Ulusal makamlar, Lahey Sözleşmesi kapsamında çocuğun iadesi taleplerini, 8. maddede belirtilen usul gerekliliklerine uygun olarak ve otomatik bir şekilde değil, etkin ve hızlı bir şekilde ele almalı, çocuğun üstün yararına ve aynı zamanda ebeveynin haklarına da özel dikkat göstermelidir (*F.D. ve H.C./Portekiz*, 2025, § 82).
- Çocuğun derhal iadesine istisna teşkil edebilecek faktörler, özellikle de bu faktörler davanın taraflarından biri tarafından ileri sürüldüğünde, talep edilen mahkeme tarafından gerçekten dikkate alınmalıdır. Ardından ilgili mahkeme yeterince gerekçelendirilmiş bir karar vermelidir (*X/Letonya* [BD], 2013, § 106, *X/Çek Cumhuriyeti*, 2023, § 74). Lahey Sözleşmesi'nin 12, 13 ve 20. maddelerinin kapsamına girebilecek iadeye ilişkin itirazları dikkate almayı reddetmek ve bu itirazları reddeden kararda yetersiz gerekçe göstermek, Sözleşme'nin 8. maddesinin gerekliliklerine ve Lahey Sözleşmesi'nin amacına ve hedefine aykırı olacaktır. Bu tür iddiaların, otomatik ve kalıplaşmış olmayan, ancak sıkı bir şekilde yorumlanması gereken Lahey Sözleşmesi'nde belirtilen istisnalar ışığında ulusal mahkemelerin yeterince ayrıntılı gerekçeleriyle gösterilen şekilde dikkate alınması gerekmektedir. Bu yükümlülük, ulusal mahkemelerin yerini almakla görevli olmayan Mahkemenin, kendisine verilen Avrupa denetimini yerine getirmesini sağlayacaktır (*X/Letonya* [BD], 2013, § 107).
- Çocuğun iadesinin Lahey Sözleşmesi'nin 13 (b) maddesi anlamında çocuk için "ciddi bir risk" teşkil edeceğini ileri sürerek, çocuğun iadesine karşı çıkan ebeveyn, belirli risklere ilişkin iddialarını kanıtlama yükümlülüğüne sahiptir (*G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, 2023, § 46 ve *Voica/Romanya*, 2020, § 66). Bu yükümlülük yerine getirildikten sonra, "ciddi bir riskin" varlığını teyit etmek veya bertaraf etmek için makul kontroller yapmak ulusal mahkemelerin görevidir (*Y.S. ve O.S./Rusya*, 2021, § 94). Mahkeme, ulusal mahkemelerin başvuranın ciddi risk iddialarını değerlendirme biçiminde keyfilik olup olmadığını ve çocuğun üstün yararı ışığında kendilerine sunulan koşulları derinlemesine değerlendirip değerlendirmediklerini inceler (*Voica/Romanya*, 2020, § 71; *Verhoeven/Fransa*, 2024, §§ 58 ve 65; *F.D. ve H.C./Portekiz*, 2025, §§ 75 ve 82-83).
- Lahey Sözleşmesi kapsamında iadeye ilişkin istisnalar katı bir şekilde yorumlanmalıdır (*Rouiller/İsviçre*, 2014, § 73). Bu nedenle, söz konusu Sözleşme'nin 13 (b) maddesinde atıfta bulunulan zarar, yalnızca hukuka aykırı şekilde uzaklaştırma veya alıkoyma eyleminden sorumlu olan ebeveyninden ayrılma nedeniyle ortaya çıkamaz. Gerçekten de, Sözleşme'nin 8. maddesi ışığında, "ciddi risk" kavramı, iade deneyimiyle bağlantılı tüm uygunsuzlukları içeren bir kavram olarak yorumlanamaz: 13 (b) maddesinde öngörülen istisna, yalnızca bir çocuğun makul olarak katlanabileceği sınırları aşan durumları ilgilendirir (*Y.S. ve O.S./Rusya*, 2021, § 95, *G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, 2023, § 48, *Verhoeven/Fransa*, 2024, § 53).
- Lahey Sözleşmesi'nin Ön Sözünde çocukların "olağan ikamet ettikleri ülkeye" iadesi öngörüldüğünden, ulusal mahkemeler söz konusu ülkede yeterli güvencelerin ikna edici bir şekilde sağlandığından ve bilinen bir risk olması durumunda somut koruma tedbirlerinin alındığından emin olmalıdır (*X/Çek Cumhuriyeti*, 2023, § 74, *G.K./Kıbrıs*, 2023, § 40).
- Lahey Sözleşmesi'nin 13. maddesinin 2. fıkrası, hâkimin, çocuğun yeterli olgunluğa ulaştığına karar vermesi durumunda, çocuğun görüşlerini dikkate almasını gerektirmektedir. Bu nedenle, ulusal mahkemeler, çocuğun küçük yaşı nedeniyle onunla görüşmeme kararlarının gerekçelerini açıklamalıdır (*G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, 2023, § 51). Her halükârda, ulusal mahkemeler, iade kararını reddetme takdir yetkisini kullanmadan önce, çocuğun beyan ettiği isteklerinin yanı sıra, çocuğun durumunun diğer yönlerini de incelemekle yükümlü olabilirler (*Voica/Romanya*, 2020, § 69). Çocuğun karara itirazı belirleyici bir rol oynayamaz (*Raw ve diğerleri/Fransa*, 2013, § 94).
- İade davalarında uzun süreli bir gecikme, Sözleşme'nin 8. maddesinin usul yönünden ihlaline yol açabilir (*G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, 2023, § 52).

Dikkat Çekici Örnekler

İade veya Kişisel İlişki Kurulması Kararının İçeriğine İlişkin Şikâyetler

- [Rinau/Litvanya](#), 2020 – Lahey Sözleşmesi kapsamındaki iade davalarının, ulusal mahkemeler ve çocuk bakım otoriteleri üzerinde uygulanan siyasi baskı ve davalı devletin çocuğu kaçıran ebeveyne hukuki ve mali destek sağlaması nedeniyle hakkaniyete uygunsuzluğu.
- [Y.S. ve O.S./Rusya](#), 2021 – Ulusal mahkemenin, Lahey Sözleşmesi uyarınca kaçırılan bir çocuğu Ukrayna'nın doğusundaki çatışma bölgesine iade ederken, çocuğun zarar görme veya dayanılmaz bir duruma maruz kalma riskinin "ciddi" olduğu iddialarını gerçek anlamda dikkate almaması.
- [P.D./Rusya](#), 2022 – Ulusal mahkemelerin, çocuğun iadesinin risk taşıdığı iddiasına ilişkin gerçek ve objektif bir değerlendirmeye dayanarak, başvuranın kızının Lahey Sözleşmesi uyarınca İsviçre'ye iadesi talebini reddetmesi.
- [Z/Hırvatistan](#), 2022 – Ulusal mahkemelerin, başvuranın çocuklarının anneleri tarafından Hırvatistan'da alıkonulmasına ilişkin davada, Lahey Sözleşmesi'nin uygulanamaz olduğu gerekçesiyle, çocukların Almanya'ya iade edilmesini reddetmeleri ve bu karar için ilgili ve yeterli gerekçeler sunmaması.
- [Bychenko/Litvanya](#), 2023 – Çocuğun annesi tarafından Litvanya'dan yasa dışı olarak çıkarılmasının ardından, ulusal mahkemelerin, aile durumunun ve çocuğun üstün yararının derinlemesine incelenmesi sonucunda, başvuranın lehine kişisel ilişki kurma kararı vermeyi reddetmesi ve başvuranın yargılamaya yeterince dâhil edilmesi.
- [G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi](#), 2023 – Bir çocuğun annesi tarafından, babasının şiddet uyguladığı iddiasıyla ABD'den Kıbrıs'a götürülmesinin ardından, ulusal mahkemelerin, başvuranın çocuğun iadesine ilişkin itirazlarının kapsamlı bir incelemesine dayanarak, Lahey Sözleşmesi uyarınca çocuğun Kıbrıs'tan ABD'ye iadesine karar vermesi. Mahkeme, yargılamadaki gecikmenin üzücü olmakla birlikte, başvuranın 8. madde haklarına orantısız bir müdahale teşkil etmediğine karar vermiştir.
- [P.N./Çek Cumhuriyeti](#), 2023 – Başvuranın çocuğunun annesi tarafından Çek Cumhuriyeti'nden Amerika Birleşik Devletleri'ne götürülmesi ve başvuranın, Lahey Sözleşmesi uyarınca dava açmaması. Mahkeme, Çek mahkemelerinin çocuğun Amerika Birleşik Devletleri'nde ikametini onaylayan sonraki kararının, çocuğun üstün yararına saygı gösterilmesi gerekliliğine dayandığını değerlendirmiştir.
- [Verhoeven/Fransa](#), 2024 – Ulusal mahkemelerin, herhangi bir riskin varlığını bertaraf ettikten sonra, çocuğun üstün yararına hizmet etmek amacıyla, durumun uygun bir şekilde değerlendirilmesine dayalı olarak, Lahey Sözleşmesi uyarınca çocuğun Fransa'dan Japonya'ya iadesi için verdiği karar.

İade Kararının İcrasına İlişkin Şikâyetler

- [M.A./Avusturya](#), 2015 – Çocuğun götürüldüğü ülke olan Avusturya makamlarının, çocuğun kaçırıldığı ülke olan İtalya makamları tarafından kabul edilen iade kararını tanımak ve uygulamak için hızlı tedbir almaması.
- [Oller Kamińska/Polonya](#), 2018 – Polonya makamlarının, AB hukuku uyarınca çocuğun İrlanda'ya iade edilmesine hükmeden İrlanda mahkemelerinin kararlarını uygulamaya ivedilikle koymamaları.
- [Edina Tóth/Macaristan](#), 2018 – Çocuğun Macaristan'dan kaçırılmasının ardından Macaristan makamlarının, başvuranın lehine kişisel ilişki kurma kararı vermesi ve başvuranın ebeveynlik haklarını kullanmak amacıyla çocuğunun kendisine iade edilmesine yönelik çabasına yardımcı olmak için yeterli ve etkili çabalar göstermemesi.

- *Makhmudova/Rusya*, 2020 – Rus makamlarının, başvuranın, babaları tarafından götürülen çocuklarının Lahey Sözleşmesi uyarınca Estonya'ya iade edilmesine ilişkin kararın icrasını sağlamaması (ayrıca bkz. *M.R. ve D.R./Ukrayna*, 2018).
- *Veres/İspanya*, 2022 – Brüksel IIa Tüzüğü uyarınca başvuranın çocuğunun Macaristan'a iadesi ile ilgili kararı tanıma ve icra işlemlerinin aşırı uzun sürmesi.
- *X/Çek Cumhuriyeti*, 2023 – Lahey Sözleşmesi uyarınca, başvuranın çocuğunun ABD'ye iadesi kararının, 8. maddenin usul gerekliliklerine uygun olarak icra edilmesi ve söz konusu çatışan menfaatler arasında adil bir denge sağlanması.
- *Tzioumaka/Yunanistan*, 2024 – Ulusal makamların, başvuranın çocuklarının iadesine ilişkin elde ettiği hakkın icrası için yeterli ve zamanında tedbir almamaları, dolayısıyla çocukların yeni ortamlarına entegrasyonunu desteklemeleri ve böylece başvuranın 8. maddeyle öngörülen haklarına aykırı fiili durumun pekiştirilmesine kararlı bir şekilde katkıda bulunmaları.
- *F.D. ve H.C./Portekiz*, 2025 – Ulusal makamların, yargı süreci ve risk değerlendirmesinde bulunmaksızın, münhasır velayet hakkı annede olan çocuğun otomatik olarak annesine iadesi için Schengen arama ve bulma emri uygulayarak, Lahey Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmemesi, başvuranların 8. madde kapsamındaki haklarına aykırı bulunmuştur.

Sözleşmenin diğer maddeleri açısından uluslararası çocuk kaçırma

Çoğu durumda, Mahkeme, uluslararası çocuk kaçırma davalarında iddia edilen eksiklikleri Sözleşme'nin 8. maddesinin usul yönü açısından inceler ve bunların 6. madde kapsamında ayrı olarak incelenmesine gerek olmadığına karar verir (örneğin bkz. *Sylvester/Avusturya*, 2003, § 77, *Raw ve diğerleri/Fransa*, 2013, § 97, *Chabrowski/Ukrayna*, 2013, § 112, *Rouiller/İsviçre*, 2014, § 78). Benzer şekilde, Mahkeme birçok davada Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamında ileri sürülen şikâyetlerin ayrı olarak incelenmesine gerek olmadığına karar vermiştir (örneğin bkz. *Hromadka ve Hromadkova/Rusya*, 2014, § 174, *McIlwrath/Rusya*, 2017, § 152, *Veres/İspanya*, 2022, § 91).

Ancak Mahkeme, Sözleşme'nin 6 ve 8. maddeleri ile korunan menfaatlerin niteliği arasındaki farkı da yinelemiştir. Sözleşme'nin 6. maddesi, kişinin “medeni hak ve yükümlülüklerinin” belirlenmesinde “mahkemeye başvurma hakkı” gibi usulî bir güvence sağlarken, 8. madde ise, diğer amaçları arasında aile hayatına uygun şekilde saygı gösterilmesini sağlamak gibi daha geniş bir amaca hizmet etmektedir. Sözleşme'nin 6 ve 8. maddelerinde yer alan ilgili güvencelerin amaçları arasındaki fark, davanın özel koşulları ışığında, aynı olguların her iki madde kapsamında incelenmesini haklı kılabilir (*McIlwrath/Rusya*, 2017, § 144).

Buna göre, bazı davalarda, Mahkeme, ulusal mahkemelerin, Lahey Sözleşmesi uyarınca çocuğun iadesine ilişkin başvuranın itirazlarını yeterince dikkate almamalarının, uyuşmazlığın esasına yönelik olup, 8. madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği; buna karşılık, iç hukukta görülen yargılama sürecinde eksiklikler olduğu yönündeki şikâyetlerin ise 6. madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varmıştır (*Andersena/Letonya*, 2019, §§ 65-66; ayrıca bkz. *Adžić/Hrvatistan (no. 2)*, 2019, § 31).

Örneğin bakınız:

- *Hoholm/Slovakya*, 2015: Lahey Sözleşmesi kapsamında başlatılan yargılamanın makul olmayan uzunluğu nedeniyle 6. maddenin 1. fıkrasının ihlali.
- *Adžić/Hrvatistan (no. 2)* 2019: Lahey Sözleşmesi uyarınca başlatılan yargılamada sözlü yargılama yapılmaması nedeniyle 6. maddenin 1. fıkrasının ihlali.

Genel ilkelerin özeti

- [X/Letonya](#) [BD], 2013, §§ 92-108: Uluslararası çocuk kaçırma davalarında mahkemenin izlediği yöntem;
- [Makhmudova/Rusya](#), 2020, §§ 62-68: İade kararlarının icrasına ilişkin genel ilkelerin özeti (ayrıca bkz. [V.P./Rusya](#), 2014, §§ 142-147)
- [Thompson/Rusya](#), 2021, §§ 46-53: Lahey Sözleşmesi kapsamında yapılan iade taleplerinin değerlendirilmesine ilişkin genel ilkelerin özeti.

Diğer referanslar

İçtihat rehberleri:

- [8. madde Rehberi](#)
- [Çocuk Hakları Rehberi](#)

Diğer ana temalar:

- [Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Önünde Çocuğun Temsili](#)
- [Çocuğun Ailevi Konulardaki İç Hukuk Yargılamalarında Söz Hakkına Sahip Olması](#)

Uluslararası hukuk:

- E. Pérez-Vera tarafından hazırlanan [Açıklayıcı Rapor](#), 1982 yılında Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı (HCCH) tarafından yayınlanmıştır.

BAŞLICA İÇTİHAT ATIFLARI

Öncü Davalar:

- *Neulinger ve Shuruk/İsviçre* [BD], no. 41615/07, AİHM 2010 (İade icra edilmesi sebebiyle 8. maddenin ihlali; 6. maddeye göre şikâyetin incelenmesine gerek yoktur);
- *X/Letonya* [BD], no. 27853/09, 26 Kasım 2013 (İade talebinin karara bağlanma şekli nedeniyle 8. maddenin ihlali).

8. madde Açısından Diğer Davalar:

- *Ignaccolo-Zenide/Romanya*, no. 31679/96, 25 Ocak 2000 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali).
- *Sylvester/Avusturya*, no. 36812/97 ve 40104/98, 24 Nisan 2003 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali; 6. madde altında şikâyetin incelenmesine gerek olmaması);
- *Maire/Portekiz*, no. 48206/99, AİHM 2003-VII (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- *Maumousseau ve Washington/Fransa*, no. 39388/05, 6 Aralık 2007 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır; 6. maddenin 1. fıkrasının ihlali bulunmamaktadır);
- *Carlson/İsviçre*, no. 49492/06, 6 Kasım 2008 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- *Šneersone ve Kampanella/İtalya*, no. 14737/09, 12 Temmuz 2011 (İtalyan mahkemelerinin ikinci başvuran olan çocuğun İtalya'ya iade edilmesi yönündeki kararı nedeniyle 8. maddenin ihlali; ilk başvuranın Roma Gençlik Mahkemesi duruşmasına katılmaması nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *Özmen/Türkiye*, no. 28110/08, 4 Aralık 2012 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- *Chabrowski/Ukrayna*, no. 61680/10, 17 Ocak 2013 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali; 6. madde altında şikâyetin incelenmesine gerek olmaması);
- *Raw ve diğerleri/Fransa*, no. 10131/11, 7 Mart 2013 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali; 8. madde ile birlikte değerlendirildiğinde 6 ve 13. maddeler kapsamındaki şikâyetlerin incelenmesine gerek yoktur);
- *López Guió/Slovakya*, no. 10280/12, 3 Haziran 2014 (İade talebinin karara bağlanma şekli nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- *Blaga/Romanya*, no. 54443/10, 1 Temmuz 2014 (İade talebinin karara bağlanma şekli nedeniyle 8. maddenin ihlali; 6. maddenin ihlali);
- *Rouiller/İsviçre*, no. 3592/08, 22 Temmuz 2014 (İade kararının verilmesine yol açan yargılama sürecinin yürütülmesinde 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır; 6. maddeye ilişkin şikâyetin incelenmesine gerek yoktur);
- *V.P./Rusya*, no. 61362/12, 23 Ekim 2014 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- *Cavani/Macaristan*, no. 5493/13, 28 Ekim 2014 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- *Hromadka ve Hromadkova/Rusya*, no. 22909/10, 1 Aralık 2014 (İade yargılamasının yürütülme şekli nedeniyle 8. maddenin ihlali; 13. maddeye ilişkin şikâyetin incelenmesine gerek yoktur);
- *M.A./Avusturya*, no. 4097/13, 15 Ocak 2015 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali);

- [Adžić/Hırvatistan](#), no. 22643/14, 12 Mart 2015 (İade davasının yürütülme şekli nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- [Ferrari/Romanya](#), no. 1714/10, 28 Nisan 2015 (İade davasının yürütülme şekli nedeniyle 8. maddenin ihlali; 14 ve 17. madde uyarınca ileri sürülen şikâyetlerin kabul edilemez olduğu – açıkça dayanaktan yoksun olduğu);
- [R.S./Polonya](#), no. 63777/09, 21 Temmuz 2015 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- [G.S./Gürcistan](#), no. 2361/13, 21 Temmuz 2015 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- [K.J./Polonya](#), no. 30813/14, 1 Mart 2016 (Lahey Sözleşmesi uyarınca çocuğun iadesi için yürütülen yargılama ve karar verme süreci sonucunda 8. maddenin ihlali; ulusal mahkemelerin ihtiyati iletişim kararı çıkarmaması nedeniyle 8. madde uyarınca şikâyetin kabul edilemez olduğu – açıkça dayanaktan yoksun olduğu);
- [Frisancho Perea/Slovakya](#), no. 383/13, 21 Temmuz 2015 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- [G.N./Polonya](#), no. 2171/14, 19 Temmuz 2016 (Lahey Sözleşmesine ilişkin davaların sonucu ve karar verme süreci ile ilgili olarak 8. maddenin ihlali; ulusal mahkemelerin başvuranın iletişim hakkını güvence altına almaması ile ilgili olarak 8. maddeye ilişkin şikâyetin kabul edilemez olduğu – açıkça dayanaktan yoksun olduğu);
- [McIlwrath/Rusya](#), no. 60393/13, 18 Temmuz 2017 (Boşanma kararının tanınması ve icrası ile kişisel ilişki kurma için yapılan yargılamanın seyri ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali; 6. maddenin ihlali bulunmamaktadır; 13. maddeye ilişkin şikâyetin incelenmesine gerek yoktur; 19 Ocak 2012 tarihli Şehir Mahkemesi kararında karara bağlanan hususlar ile ilgili olarak 8. maddeye ilişkin şikâyetin kabul edilemez olduğu – iç hukuk yollarının tüketilmediği);
- [Severe/Avusturya](#), no. 53661/15, 21 Eylül 2017 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- [Vilenchik/Ukrayna](#), no. 21267/14, 3 Ekim 2017 (Lahey Sözleşmesi kapsamında başvuranın talebinin esası üzerinde yapılan inceleme şekli açısından 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır; Lahey Sözleşmesi'ne ilişkin yargılamanın hızlı bir şekilde yürütülmesi şartı açısından 8. maddenin ihlali);
- [Mansour/Slovakya](#), no. 60399/15, 21 Kasım 2017 (İade kararının icrası sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- [Oller Kamińska/Polonya](#), no. 28481/12, 18 Ocak 2018 (İade kararının icrası sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- [Edina Tóth/Macaristan](#), no. 51323/14, 30 Ocak 2018 (İade kararının icrası nedeniyle 8. maddenin ihlali; 6 ve 13. maddelere ilişkin şikâyetlerin incelenmesine gerek yoktur);
- [M.K./Yunanistan](#), no. 51312/16, 1 Şubat 2018 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- [Royer/Macaristan](#), no. 9114/16, 6 Mart 2018 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- [M.R. ve D.R./Ukrayna](#), no. 63551/13, 22 Mayıs 2018 (İade kararının icrası sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- [Vladimir Ushakov/Rusya](#), no. 15122/17, 18 Haziran 2019 (İade davasının sonucu sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- [Rinau/Litvanya](#), no. 10926/09, 14 Ocak 2020 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu sebebiyle 8. maddenin ihlali);

- *Voica/Romanya*, no. 9256/19, 7 Temmuz 2020 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu sebebiyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *Michnea/Romanya*, no. 10395/19, 7 Temmuz 2020 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- *Makhmudova/Rusya*, no. 61984/17, 1 Aralık 2020 (İade kararının icrası sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- *Y.S. ve O.S./Rusya*, no. 17665/17, 15 Haziran 2021 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali);
- *Thompson/Rusya*, no. 36048/17, 30 Mart 2021 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- *M.V./Polonya*, no. 16202/14, 1 Nisan 2021 (Lahey Sözleşmesi kapsamında başvuranın talebinin esası üzerinde yapılan inceleme şekli ve Lahey Sözleşmesine ilişkin davaların hızlı görülmesi şartı bakımından 8. maddenin ihlali; ulusal mahkemenin ihtiyati iletişim kararı emri çıkarmaması ile ilgili olarak 8. maddeye ilişkin şikâyetin kabul edilemez olduğu – açıkça dayanaktan yoksun olduğu; 8. madde ile birlikte değerlendirildiğinde 14. maddeye ilişkin şikâyetin kabul edilemez – açıkça dayanaktan yoksun olduğu)
- *Kupás/Macaristan*, no. 24720/17, 28 Ekim 2021 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu sebebiyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *P.D./Rusya*, no. 30560/19, 3 Mayıs 2022 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu sebebiyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *Z/Hırvatistan*, no. 21347/21, 1 Eylül 2022 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali; 6. maddenin 1. fıkrası uyarınca ileri sürülen şikâyetin kabul edilemez olduğu – altı aylık süreye uyulmadığı);
- *Veres/İspanya*, no. 57906/18, 8 Kasım 2022 (Kişisel ilişki kurulmasına ilişkin kararın tanınması ve icrası işlemlerinin uzunluğu nedeniyle 8. maddenin ihlali; 13. maddeye ilişkin şikâyetin incelenmesine gerek yoktur);
- *Byčenko/Litvanya*, no. 10477/21, 14 Şubat 2023 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır; 8. madde ile birlikte değerlendirildiğinde 14. maddeye ilişkin şikâyetin kabul edilemez olduğu – iç hukuk yollarının tüketilmediği);
- *G.K./Güney Kıbrıs Rum Yönetimi*, no. 16205/21, 21 Şubat 2023 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *X/Çek Cumhuriyeti*, no. 64886/19, 20 Mart 2023 (İade kararının icrasına imkân veren davanın yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *P.N./Çek Cumhuriyeti*, no. 44684/14, 8 Haziran 2023 (Çocukların yurt dışında ikamet etmelerine ilişkin yargılama süreci ve sonucundan dolayı 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *Verhoeven/Fransa*, no. 19664/20, 28 Mart 2024 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *Tzioumaka/Yunanistan*, no. 31022/20, 9 Nisan 2024 (Velayet kararlarının icrası sebebiyle 8. maddenin ihlali);
- *Giannakopoulos/Yunanistan*, no. 20503/20, 3 Aralık 2024 (İade davasının yürütülme şekli ve sonucu nedeniyle 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır);
- *F.D. ve H.C./Portekiz*, no. 18737/18, 7 Ocak 2025 (Arama ve bulma emrinin uygulanması ve Lahey davaları başlatılmadan çocukların iadesi nedeniyle 8. maddenin ihlali).

Sözleşmenin Diğer maddeleri Açısından Uluslararası Çocuk Kaçırma:

- [Hoholm/Slovakya](#), no. 35632/13, 13 Ocak 2015 (Lahey Sözleşmesi kapsamında başlatılan yargılamanın makul olmayan süresi nedeniyle, 6. maddenin 1. fıkrasının hem tek başına hem de 13. madde ile birlikte ihlali);
- [Adžić/Hırvatistan \(no. 2\)](#), no. 19601/16, 2 Mayıs 2019 (6. maddenin 1. fıkrasının ihlali; 8. maddenin ihlali);
- [Andersena/Letonya](#), no. 79441/17, 19 Eylül 2019 (6. maddenin, çekişmeli yargılama hakkı ve silahların eşitliği ilkesi ile ilgili olarak ihlali; 8. maddenin ihlali bulunmamaktadır).